

Nr 460.

Av herr **Lindhagen m. fl.**, om lagstiftning rörande lättnader i torpare och deras vederlikar inom arrendatorsklassen åliggande dagsverksskyldighet m. m.

De av kriget skapade utomordentliga förhållandena hava föranlett även i vårt land till åtskillig s. k. krigslagstiftning avseende att skydda medborgargrupper mot en hänsynslös exploatering. Dit hör lagstiftningen om maximipris mot obehöriga hyresstegringar, dyrtidstillägg för befattningshavare i statens tjänst m. m.

En samhällsklass som härvid blivit bortglömd är torparna och andra dylika arrendatorer, vilka äro skyldiga enligt det uppgjorda arrendeavtalet att utgöra dagsverken vid huvudgårdens jordbruk eller i skogarna. I följd av den genom neutralitetsvakten och militärövningarna i övrigt uppkomna bristen på arbetskrafter utnyttjas nu denna arbetsskyldighet till det yttersta. Därtill bidrager också, att särskilt det större jordbruket i dessa tider är lönande och följaktligen så mycket hellre önskar begagna den arbetskraft, som står till buds och som man fortfarande i förevarande fall torde kunna begagna utan någon ersättning eller mot den ringare betalning, som stadgats i de gamla kontrakten. Redan härigenom kommer den i och för sig i vår tid illa tålda dagsverkskyldigheten att framstå såsom ännu mer betungande och därjämte mångenstädes ännu mer än förut omöjliggöra för arrendatorerna att sköta sitt eget jordbruk, för vilket de nu mindre än någonsin kunna bereda sig någon hjälp genom lejda arbetskrafter. Allt vad dessa arrendatorer måste köpa för sitt jordbruk och sitt uppehälle stiger samtidigt oavslåeligt i pris.

Härtill kommer den synnerligen viktiga omständigheten, att dessa torpare hava en alldeles orimlig arbetstid, men nu genom knappheten

på livsmedel och ransoneringssystemet ej erhålla tillräcklig kost och därigenom blivit urståndsatta att arbeta så lång tid emedan deras sjunkande krafter ej tillåta det. Detta går också ut över deras eget jordbruk, på vilket de skola livnära sig, emedan dagsverksskyldigheten icke minskas av nyssnämnda omständigheter.

Mångenstädes äro de stora jordegendomarna utarrenderade till en person, vilken i sin ordning ofta av torpare och andra underarrendatorer lär uppta arrenden, sammanlagt överskjutande vad han själv betalar.

Under sådana förhållanden synes det vara en tvingande och brådskande angelägenhet att bereda torpare och deras vederlikar åtminstone en provisorisk befrielse från dagsverksskyldigheten eller en del därav samt rätt att erhålla skälig ersättning för fortfarande fullgjorda dagsverken, om de nämligen skola kunna leva. En lagstiftning i sådant syfte bör således omedelbart komma till stånd. Med god vilja och intresserat samarbete mellan justitiedepartementet och lagutskottet bör detta kunna nu vid denna riksdag ske.

På grund av vad sålunda anförts och då dessa arrendatorers ställning blivit särskilt under loppet av denna riksdag i hög grad försämrad, få vi, under åberopande av 55 § andra stycket i riksdagsordningen hemställa,

att riksdagen ville för sin del antaga en lagstiftning, varigenom med hänsyn till nu rådande förhållanden torpare och deras vederlikar inom arrendatorsklassen beredas lättnader i deras dagsverksskyldighet samt rätt till skälig ersättning för sådana dagsverken, som fortfarande skola utgöras.

Stockholm den 5 maj 1917.

Carl Lindhagen. Ernst Hage. C. O. Johansson. K. Lundberg.
K. W. Skareen. J. Henry Erikson. Rikard Eronn.
